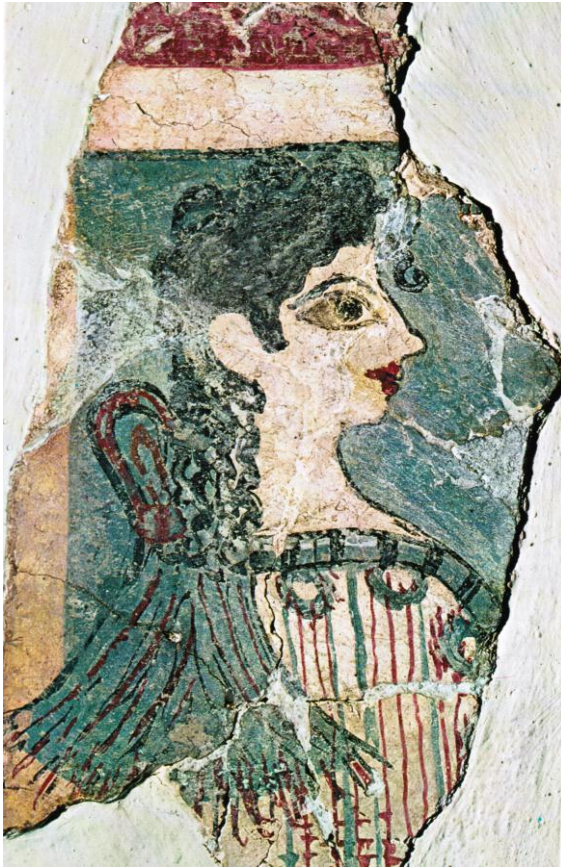




Figuriner i dans. Minoisk tid.



Blå fågel bland berg, vildros och iris. Fresk i Knossospalatset.



Denna fresk i Knossos döptes när den påträffats till 'Parisiskan'. Den tycktes innehålla allt av kvinnlig skönhet: stora ögon, lockigt hår, röda läppar och vacker näsa.

1.8 Några räkneord

Svenska	Grekiska	Latin	
1/2	ἡμι- (i sammansättningar)	semi- *	<i>hemisfär, hemicykel</i>
ett	εἷς, μία, ἓν	unus, a, um	
två	δύο	duo	
tre	τρεις, τρία	tres, tria	<i>trilogi, trigonometri</i>
fyra	τέτταρες, -α	quattuor	<i>tetragon, tetrapak</i>
fem	πέντε	quinque	<i>pentameter, pentagon</i>
sex	ἕξ*	sex*	<i>hexameter</i>
sju	ἑπτά*	septem*	<i>heptagon</i>
åtta	ὀκτώ	octo	<i>oktoton</i>
nio	ἐννέα	novem	
tio	δέκα	decem	<i>dekad</i>
hundra	ἑκατόν	centum	<i>hektar (100x100kvm)</i>
tusen	χίλιοι, -αι, -α	mille	<i>kilo(gram), kilowatt</i>

*Ljudlag: spiritus asper framför grekisk vokal motsvaras i latinet av **s: semi, sex etc.**

1.9 Personliga pronomen, 1:a och 2:a person

Som tidigare nämnts har grekiskan fyra **personliga pronomen**: **ἐγώ** jag, **σύ** du, **ἡμεῖς** vi, **ὕμεῖς** ni. Dessa kan, liksom i svenskan, böjas i olika kasus och fylla olika funktioner i en sats.

	Första person	Pluralis	Andra person	Pluralis
	Singularis		Singularis	
Nominativ	ἐγώ <i>jag</i>	ἡμεῖς <i>vi</i>	σύ <i>du</i>	ὕμεῖς <i>ni</i>
Genitiv	ἐμοῦ, μου <i>min</i>	ἡμῶν <i>vår</i>	σοῦ, σου <i>din</i>	ὕμῶν <i>er</i>
Δατιη	ἐμοί, μοι <i>mig</i>	ἡμῖν <i>oss</i>	σοί, σοι <i>dig</i>	ὕμῖν <i>er</i>
Ackusativ	ἐμέ, με <i>mig</i>	ἡμᾶς <i>oss</i>	σέ, σε <i>dig</i>	ὕμᾶς <i>er</i>

Karta över det grekiska fastlandet, Egeiska havets övärld och Mindre Asien



Uppgift 5 Besvara följande frågor: Var ligger Attika, Peloponnesos, Arkadien, Lakonien, Beotien, Fokis? Öarna Euboea, Egina, Delos, Paros, Naxos, Sifnos? Orterna Athen, Delfi, Olympia, Korint, Sparta, Thebe, Troja, Argos, Epidauros, Pylos, Artemision, Knossos? Berget Olympos?

1.10 Bestämda artikeln och första och andra deklinationerna *i pluralis*

Böjningen av första deklinationens **substantiv** i pluralis framgår av tablån nedan. Notera att **η** inte finns med i någon pluraländelse. Även böjningen av den bestämda artikeln i femininum pluralis framgår av tablån:

1:a deklinationen

Pluralis	Bestämd artikel	Femininum
Nominativ	αἱ	νῆκ-αι <i>segrarna</i>
Genitiv	τ-ῶν	νικ-ῶν*
Dativ	τ-αῖς	νίκ-αις
Ackusativ	τ-ὰς	νίκ-ας

*Genitiv pluralis har cirkumflex på ultima, därför att den ursprungliga formen **-ᾶων** har kontraheras till **-ῶν**.

Kasussuffixen för både bestämda artikeln och de valda böjningsmönstren **ἵπποι** och **δένδρα** överensstämmer i stort, se tablån nedan.

2:a deklinationen

Pluralis	Bestämd artikel	Maskulinum	Bestämd artikel	Neutrum
Nominativ	οἱ	ἵππ-οι <i>hästarna</i>	τ-ὰ	δένδρ-α <i>träden</i>
Genitiv	τ-ῶν	ἵππ-ων	τ-ῶν	δένδρ-ων
Dativ	τ-οῖς	ἵππ-οις	τ-οῖς	δένδρ-οις
Ackusativ	τ-οὺς	ἵππ-ους	τ-ὰ	δένδρ-α

Den som vill kan jämföra **ἵππ-οι** med lat. nom. *serv-ī*, **ἵππ-οις** med lat. dat. *serv-īs*, **ἵππ-ους** med lat. ack. *serv-os* och **δένδρ-α** med lat. *vin-a*.

Anmärkningar

Ändelsen **-α** i neutrum pluralis är egentligen en kollektivändelse, som uttrycker ett visst kvantum. Detta förhållande förklarar varför *predikatet till ett substantiv i neutrum pluralis står i singularis* (se t.ex. mening 5 i Uppgift 7).

Ordsluten **-αι** och **-οι** i pluralis nominativ (**ἀλήθειαι**, **κατάλογοι**) gäller för accentueringen som korta.

Adjektiv som tillhör första och andra deklinationerna böjs i pluralis på samma sätt som substantiven **ἵπποι**, **νῆκαι** och **δένδρα** ovan.

Pluralis	Maskulinum	Femininum	Neutrum
Nominativ	καλ-οί	καλ-αί	καλ-ά
Genitiv	καλ-ῶν	καλ-ῶν	καλ-ῶν
Dativ	καλ-οῖς	καλ-αῖς	καλ-οῖς
Ackusativ	καλ-οὺς	καλ-άς	καλ-ά

Uppgift 6

Nedan följer några grekiska vardagsord som tillhör första och andra deklinationerna. Skriv böjningen i pluralis av två substantiv av varje genus!

<i>Svenska</i>	<i>Latin</i>	<i>Grekiska</i>	<i>Betydelse i grekiskan</i>
fantasi	phantásia	φαντασία	uppenbarelse
krypta	crypta	κρυπτή	dolt rum
katalog	catálogus	κατάλογος	uppräknning
kub	cubus	κύβος	tärning
museum	muséum	μουσεῖον	plats helgad åt muserna
mysterium	mystérium	μυστήριον	hemlighet

1.11 Possessiva pronomen

Som adjektiv efter första och andra deklinationerna böjs possessiva pronomen **ἐμός**, **ἐμή**, **ἐμόν** 'min', **σός**, **σή**, **σόν** 'din', **ἡμέτερος**, **ἡμετέρα**, **ἡμέτερον** 'vår', **ὕμέτερος**, **ὕμετέρα**, **ὕμέτερον** 'er'. De föregås i grekiskan av bestämd artikel.

Genitivformerna av personliga pronomen kan också fungera som possessiva pronomen och har predikativ ställning (föregås inte av bestämd artikel): **ἡ νίκη μου** 'min seger'

Uppgift 7

Läs den grekiska texten högt och översätt sedan!

1 Αἱ Ἀθήναι ἐν τῇ Ἀττικῇ εἰσιν. 2 Ἡ νίκη σου
Haj Atä'naj en tä Attikä' ejsin. hä níkē su (tyskt u)

ἡδονὴν δεινὴν μοι παρέχει. 3 Ὁ καιρὸς κρίνει φίλους.
hädonä'n dejnä'n moj parékej. Ho kajrós krínej filus (tyskt u).

4 Αἱ ἐλαίαι σκιὰν παρέχουσιν. 5 Ἐν τῷ παραδείσῳ ἐστὶν
Haj elájaj skián parékusin (tyskt u). En tā paradej'sá estín

δένδρα μακρά. 6 Ἡ ἄγνοια πολλάκις αἰτία τοῦ κακοῦ
déndra makrá. Hä ágnoja pollákis ajtía tu kakú (u=tyskt u)

ἐστίν. 7 Οἱ κόροι τοὺς ἵππους ἐν τοῖς πεδίοις ἀθροίζουσιν.
estin. Hoj kóroj tus híppus en tojs pedíojs hatroj'dsusin (u=tyskt u).

-
- 1 Αἱ Ἀθήναι, τῶν Ἀθηνῶν Aten, finns endast i plur., jfr eng. *Athens* - ἐν *prep. med dativ.* 'i, på, vid' (proklitiskt ord)
ἡ Ἀττική, τῆς Ἀττικῆς Attika
- 2 σου gen. sing. av 2:a pers. 'du' av de personliga pronomina, står enklitiskt; genitivformen används här som possessiv genitiv: 'din' - ἡ ἡδονή, τῆς ἡδονῆς njutningen, glädjen - δεινός, -ή, -όν ofantlig - μοι dat. sing. av 1:a pers. 'jag', dvs. 'mig', står enklitiskt - παρέχω jag tillhandahåller, bereder
- 3 ὁ καιρός, τοῦ καιροῦ tillfället, 'nöden' - κρίνω jag dömer, prövar - ὁ φίλος, τοῦ φίλου vännen
- 4 ἡ ἐλαία, τῆς ἐλαίας olivträdet ἡ σκιά, τῆς σκιᾶς skuggan
- 5 ὁ παράδεισος, τοῦ παραδείσου parken - τὸ δένδρον, τοῦ δένδρου träd - μακρός, -ά, -όν stor
- 6 ἡ ἄγνοια, τῆς ἀγνοίας okunnigheten - πολλάκις adv. ofta ἡ αἰτία, τῆς αἰτίας orsak (*med gen.:* till) - τὸ κακόν, τοῦ κακοῦ det onda, olyckliga, 'olyckan'
- 7 τὸ πεδίον, τοῦ πεδίου slätt - ἀθροίζω jag samlar - ὁ κόρος, τοῦ κόρου pojke

Föregående avsnitt STEG 1 b

Nästa avsnitt. STEG 1 d